

ÖZEL EĞİTİM VE KAYNAŞTIRMA UYGULAMALARI

* **ÖZEL EĞİTİM NEDİR?**

* **Özel Eğitime İhtiyacı Olan Bireylerin Eğitim ve Sosyal İhtiyaçlarını Karşılama İçin** Özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri, bu bireylerin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile akademik disiplin alanlarındaki yeterliliklerine dayalı olarak uygun ortamlarda sürdürülen eğitimidir.

* **ÖZEL EĞİTİM SINIFLARININ AÇILMA AŞAMALARI**

Özel eğitime ihtiyacı olan ve ayrı bir sınıfta eğitim almaları uygun bulunan bireylerin, yetersizliği olmayan akranları ile bir arada eğitim görmeleri amacıyla her tür ve kademedeki resmî ve özel okul ve kurumlarda, özel eğitim hizmetleri kurulunun önerisi doğrultusunda millî eğitim müdürlükleri tarafından özel eğitim sınıfları açılabilir.

* **ÖZEL EĞİTİM SINIF TÜRLERİ**

➤ **Özel eğitim sınıflarında aynı tür yetersizliği olan öğrenciler eğitim görür.**

➤ **Özel eğitim sınıflarında görme, işitme ve zihinsel engelliler sınıf öğretmenleri görev yapar. Bu sınıflara, öğrencilerin yetersizlik türüne göre öğretmen görevlendirmesi yapılır.**

* **ÖZEL EĞİTİM SINIF TÜRLERİ**

Görme ve işitme yetersizliği olan öğrenciler için açılan sınıflarda birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılır ve bu öğrencilerin 5. sınıftan itibaren akranlarıyla aynı sınıfta eğitim görmeleri sağlanır.

1 ve 4. sınıflarda dersler sınıf öğretmenleri tarafından okutulur. Ancak, yabancı dil ile din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin alan öğretmenlerince okutulması esastır. Alan öğretmeni tarafından okutulan derslere sınıf öğretmeni de katılır."

* **ÖZEL EĞİTİM SINIF TÜRLERİ**

"Zihinsel yetersizliği veya otizmi olan öğrenciler için açılan 1 ve 4. ile 5 ve 8. sınıflarda birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılır.

1 ve 4. ile 5 ve 8. sınıflarda dersler sınıf öğretmenleri tarafından okutulur. Ancak, özel yetenek gerektiren dersler ile din kültürü ve ahlak bilgisi ve yabancı dil derslerinin alan öğretmenleri tarafından okutulması esastır.

Alan öğretmeni tarafından okutulan derslere sınıf öğretmeni de katılır."

* **ÖZEL EĞİTİM SINIF TÜRLERİ**

* **Özel eğitim sınıflarının mevcudu en fazla; okul öncesi eğitimde ve ilköğretimde 10,**

* **Ortaöğretim ve yaygın eğitimde 15 öğrenciden oluşur. Ancak, otistik çocuklar için her tür ve kademedeki açılan özel eğitim sınıflarında ise sınıf mevcudu en fazla 4 öğrencidir.**

* **Özel eğitim sınıfını tamamlayan öğrencilere kayıtlı bulunduğu okulu veya kurumu tamamlayan yetersizliği olmayan diğer öğrencilere verilen belge verilir.**

* **ÖZEL EĞİTİM SINIF TÜRLERİ**

- * Bu sınıflar ders, dinlenme, yemek ve diğer etkinlik saatleri bakımından okulda/kurumda uygulanan programa uyarlar.
- * Sınıfların okul/kurum içindeki yeri, öğrencilerin yetersizlik türü dikkate alınarak belirlenir.
- * Öğrencilerin akranlarıyla bir arada bulunduğu ders, yemek ve diğer etkinlik saatlerinde sosyal uyumlarına yönelik düzenlemeler yapılarak gerekli koruyucu tedbirler alınır.
- * Okul ve kurumlarda özel eğitim sınıfına devam eden öğrencilerin, yetersizliği olmayan akranları ile alan dersleri ve sosyal etkinlikleri bir arada yapmalarını sağlamaya yönelik düzenlemeler yapılır.
- * **Bulunduğu Okulun veya Kurumun Eğitim Programından Farklı Bir Eğitim Programı Uygulayan Sınıfları**

Zorunlu öğrenim çağındaki bireylerden ilköğretim veya ortaöğretim kurumları programlarını takip edemeyecek durumda olan bireyler için açılan özel eğitim sınıflarında eğitim-öğretim hizmetlerinin yürütülmesinde, aynı yetersizliği olan bireyler için açılan özel eğitim okul ve kurumlarının mevzuat hükümlerinin yanı sıra şu hususlar da dikkate alınır.

- * Özel eğitim sınıflarında, aynı tür yetersizliği olan öğrenciler eğitim görür.
- * Bu sınıflarda eğitim alan öğrenciler, yetersizlik türüne göre hazırlanan özel eğitim programını takip ederler. Öğrencilerin BEP' leri hazırlanırken takip ettikleri bu eğitim programı temel alınır.
- * Açılan özel eğitim sınıflarında birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılır.
- * Özel eğitim sınıflarında görme, işitme ve zihinsel engelliler sınıf öğretmenleri görev yapar. Ancak, bu sınıflarda zihinsel engelliler sınıf öğretmenin görevlendirmesine öncelik verilir.
- * Sınıfların mevcutları, takip edilen eğitim programının uygulandığı okul veya kurumdaki mevcutlar dikkate alınarak oluşturulur.
- * Dersler 1-4, 5-8 ve 9-12. sınıflarda sınıf öğretmenleri tarafından okutulur. Ancak, özel yetenek gerektiren dersler ve meslek dersleri ile din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin alan öğretmenleri tarafından okutulması esastır. Alan öğretmeni tarafından okutulan derslere sınıf öğretmeni de katılır.”
- * Özel eğitim sınıfını tamamlayan öğrencilere, takip ettikleri özel eğitim programını uygulayan özel eğitim okul veya kurumlarındaki programı tamamlayan öğrencilere verilen belge verilir.

* **KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ NEDİR?**

Kaynaştırma yoluyla eğitim; özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerini, destek eğitim hizmetleri de sağlanarak yetersizliği olmayan akranları ile birlikte resmî ve özel; okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan özel eğitim uygulamalarıdır.

* **KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNİN İLKELERİ**

- ❖ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitimlerini öncelikle yetersizliği olmayan akranları ile birlikte aynı kurumda sürdürmeleri sağlanır.
- ❖ Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler kaynaştırma yoluyla eğitimlerini, yetersizliği olmayan akranları ile birlikte aynı sınıfta tam zamanlı sürdürebilecekleri gibi özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı olarak da sürdürebilirler. Yarı zamanlı kaynaştırma uygulamaları, öğrencilerin bazı derslere yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta ya da ders dışı etkinliklere birlikte katılmaları yoluyla yapılır.
- ❖ Eğitim hizmetleri, bireylerin eğitim performansına ve öncelikli ihtiyaçlarına göre planlanır.
- Kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler, yetersizliği olmayan akranlarıyla aynı sınıfta eğitim görürler
- Öğrencilerin takip ettikleri programlar temel alınarak eğitim performansı ve ihtiyaçları doğrultusunda BEP hazırlanır.
- Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulaması yapılan okul ve kurumlarda, **BEP geliştirme birimi oluşturulur.**
- Kaynaştırma yoluyla eğitim uygulamaları yapılan okul ve kurumlarda öğrencinin yetersizliğine uygun fiziksel, sosyal, psikolojik ortam düzenlemeleri yapılır.
- Bu okul ve kurumlarda öğrenciye verilen eğitim hizmetlerinin etkin bir biçimde yürütülebilmesi amacıyla özel araç-gereç ile eğitim materyalleri sağlanır ve destek eğitim odası açılır.
- Okul ve kurumlarda, kaynaştırma yoluyla eğitim alacak bireylerin bir sınıfa en fazla iki birey olacak şekilde eşit olarak dağılımı sağlanır.
- **Kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden bireylerin bulunduğu sınıflarda sınıf mevcutları; okul öncesi eğitim kurumlarında özel eğitime ihtiyacı olan iki bireyin bulunduğu sınıflarda 10, bir bireyin bulunduğu sınıflarda 20 öğrenciyi geçmeyecek şekilde düzenlenir.**
- **Diğer kademelerdeki eğitim kurumlarında ise sınıf mevcutları; özel eğitime ihtiyacı olan iki bireyin bulunduğu sınıflarda 25, bir bireyin bulunduğu sınıflarda 35 öğrenciyi geçmeyecek şekilde düzenlenir.**
- **Kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilerin destek eğitim hizmeti almaları için gerekli düzenlemeler yapılır. Bu doğrultuda destek eğitim hizmetleri, sınıf içi yardım şeklinde olabileceği gibi destek eğitim odalarında da verilebilir.**

Kaynaştırma Eğitiminde Başarının Değerlendirilmesinde;

Bulunduğu okulun eğitim programını veya denkliği olan bir programı izleyen öğrencilerin başarıları, devam ettikleri okulun sınıf geçme ve sınavlarla ilgili hükümlerine göre değerlendirilir. Ancak, değerlendirmelerde öğrencilerin BEP' leri dikkate alınır.

* **ÖZEL EĞİTİM OKUL VE KURUMLARI**

* **ÖZEL EĞİTİME İHTİYACI OLAN BİREYLERİN OKUL - KURUM VE ÖZEL EĞİTİM SINIFLARINA YÖNLENDİRME AŞAMALARI**

1. Sınıf içinde zihinsel-işitme-otizm gruplarından birinden şüphe duyulan öğrenci için, sınıf rehber öğretmeni ve okul idaresinin eğitsel değerlendirme isteği formunu hazırlayarak velinin de imzası alınıp Rehberlik Araştırma Merkezi Müdürlüğüne gönderilmesi.

* **ÖZEL EĞİTİME İHTİYACI OLAN BİREYLERİN OKUL - KURUM VE ÖZEL EĞİTİM SINIFLARINA YÖNLENDİRME AŞAMALARI**

2. Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğünde eğitsel değerlendirme isteği formu gelen öğrencinin eğitsel açıdan değerlendirilmesi ve tanınması yapılan öğrenci için velinin de görüşü alınarak öğrenci için en uygun eğitim ortamının belirlenmesi.

* **ÖZEL EĞİTİME İHTİYACI OLAN BİREYLERİN OKUL - KURUM VE ÖZEL EĞİTİM SINIFLARINA YÖNLENDİRME AŞAMALARI**

3. Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu (RAM bünyesinde bulunan) tarafından hazırlanan yönlendirme raporu sonucu özel eğitim hizmetleri kurulu (Sadece RAM olan İlçe MEM bünyesinde) tarafından velinin de görüşü alınarak uygun okul yerleştirmesi yapılır.

* **Özel Eğitim Gerektiren Öğrencinin Okullara Erişimi İle İlgili Yapılan Fiziki İyileştirmeler**

* Fiziksel engelli öğrencilerin okullara erişimini kolaylaştırmak için okul girişlerine engelli rampalarının yapılması.

* Fiziksel Engelli öğrenciler için okul girişlerine tekerlekli sandalye bulundurulması.

* Fiziksel Engelli öğrencilerin bedensel özelliklerine uygun olarak, okul klozetlerinin ve lavabolarının düzenlenmesi.

* Fiziksel engelli öğrencilerin bulunduğu sınıfların mümkün olduğunca giriş katlarda bulunması.

* **Özel Eğitim Gerektiren Öğrencinin Okullara Erişimi İle İlgili Yapılan Fiziki İyileştirmeler**

* Okullarda engelli asansörünün çalışır durumda bulundurulması.

* Az gören öğrencilerin sınıflarına ulaşımı kolaylaştıracak fosforlu bantların okul koridorlarına yerleştirilmesi.

* Az gören öğrenciler için merdiven bitiş ve başlangıç noktalarının fosforlu bantlarla belirtilmesi

* Görme engelli öğrenciler için okullardaki asansörlerin kabinde bulunan butonlarına ve kat butonlarına brail olarak kat numaralarının yazılması.

* Görme Engelli öğrenciler için kat planlarının kabartma olarak hazırlanması.

- * **Zorunlu Eğitim Kapsamında Açılması Gereken Özel Eğitim Sınıfları**
- * Hafif Düzeyde Zihinsel Engelliler Özel Eğitim Sınıfı
- * Orta ve Ağır Düzeyde Zihinsel Engelliler Özel Eğitim Sınıfı
- * İşitme Engelliler Özel Eğitim Sınıfı
- * Görme Engelliler Özel Eğitim Sınıfı
- * Otistik Engelliler Özel Eğitim Sınıfı
- * **Kaynaştırma Uygulamalarında Görev ve Sorumluluklar**
- * **Müdür**

Kaynaştırma uygulamaları için

Kurumda gerekli düzenlemeleri plânlar

Uygulanmasını sağlar,

Özel eğitim hizmetleri kurulu ile iş birliği yapar.

- * **Öğretmen**

.Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin sınıf tarafından sosyal kabulü için önlemler alır,

.Bireysel ve gelişim özelliklerini dikkate alarak değerlendirme yapar,

.Programını bireyselleştirerek uygular.

.Aileler, ilgili kurum ve kuruluşlar ile iş birliği içinde çalışır

- * **Rehber Öğretmen-Psikolojik Danışman**
- * Kaynaştırma uygulaması kararı ile gelen öğrenciler için,
- * Uygun eğitim ortamının düzenlenmesi,
- * Öğrencilerin gelişimlerini izleme ve aile eğitimi konularında öğretmenlere, rehberlik eder.
- * **Aile**
- * Programın uygulanması sırasında çalışmalara etkin bir şekilde katılır,
- * Gerekğinde eğitim araç-gereç desteği sağlar.

Özel Eğitime İhtiyacı Olan Birey

- * Değerlendirme sonrasında çıkan eğitim önlemi ve yöneltme kararında isteğini belirtir.

* **Evde Eğitim – Hastanede Eğitim Nedir?**

- **Evde Eğitim:** Zorunlu öğrenim çağındaki özel eğitime ihtiyacı olan bireylerden, sağlık problemi nedeniyle okulöncesi, ilköğretim, veya özel eğitim programlarından, herhangi birini uygulayan örgün eğitim kurumlarından doğrudan yararlanamayanlara eğitim hizmetlerinin

evde sunulmasına dayanan eğitimidir.(Evde eğitim hizmetleri özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından planlanır.)

- ❖ Özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından evde eğitim hizmeti almasına karar verilen bireylerin kaydı ilköğretim kurumuna, ortaöğretim kurumuna veya özel eğitim merkezi (okul) yapılır. Bu öğrenciler için okula/merkeze (okul) devam etme şartı aranmaz.”
- ❖ Evde eğitim hizmetinden yararlanan birey, kayıtlı bulunduğu okulda uygulanan öğretim programlarından sorumludur. Ancak BEP geliştirme birimince, bu programlara dayalı olarak bireyin eğitim performansına göre, ihtiyaç duyduğu alanlarda bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanır.
- ❖ Evde eğitim alan bireyin başarı durumunun değerlendirilmesi, kayıtlı bulunduğu okuldaki diğer öğrenciler gibi yapılır. Ancak, bireyin durumu ve özelliğine göre değerlendirme şekli, yöntem ve tekniklerinde öğretmen tarafından gerekli değişiklikler yapılır ve özel tedbirler alınır

* ***Evde Eğitim Uygulamalarına Öğretmen Görevlendirilmesi***

- * Evde veya hastanede eğitim hizmetinde bireyin özelliği ve öncelikle eğitim ihtiyacına göre gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen, rehberlik ve araştırma merkezlerinde görevli görme, işitme ve zihinsel engelli öğretmenleri ile bireyin kayıtlı bulunduğu okul ve diğer okullardaki okulöncesi, sınıf ve diğer alan öğretmenleri eğitim hizmetlerini yürütmek üzere görevlendirilir.
- * Özel eğitim hizmetleri kurulunun yapacağı planlama doğrultusunda gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen, il yada ilçenin ihtiyaçları doğrultusunda birden fazla bireyin eğitimi için görevlendirilir.
- * Eğitim hizmetine ilişkin planlama yapılırken öğretmenin ikameti ve görev yeri, evde eğitim alacak bireyler ile hastane ilköğretim okulunun ikamet adresi dikkate alınır.

* ***Evde Eğitimde Ders Saati Uygulamaları***

- * Evde eğitim hizmetine ilişkin planlama, bireyin ihtiyacı ve eğitim ortamına ilişkin şartlar dikkate alınarak ve haftalık ders saati sayısı, 10 (on) saatten az olmamak üzere özel eğitim hizmetleri kurulu tarafından belirlenir.
- * Hastanede eğitim hizmetine ilişkin planlama okul yönetimince yapılır.
- * Eğitim hizmetlerinin etkililiğini ve eğitimin devamlılığını sağlamak için gerektiğinde birey ve ailenin bilgilendirilmesi ve desteklenmesi amacı ile yapılacak çalışmalarda haftalık ders saati içinde planlanır.

Öğretmenlerin Çalışma Saatlerinin Planlaması

- * Gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmenleri haftalık çalışma saatleri sınıf öğretmenleri gibidir. Ancak çalışma saatlerine , bireyselleştirilmiş eğitim programı çalışmaları ile aile eğitimi programları da dahil edilir.
- * Evde ve hastanede eğitim hizmeti veren diğer öğretmenlerin çalışma saatleri, görev yaptığı okulda uygulanan mevzuat hükümlerine göre düzenlenir.

Destek Eğitim Odası Nedir?

Okul ve kurumlarda, yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta eğitimlerine devam eden özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler ile üstün yetenekli öğrenciler için özel araç-gereçler ile eğitim materyalleri sağlanarak özel eğitim desteği verilmesi amacıyla düzenlenen eğitim ortamlarıdır.

*** DESTEK EĞİTİM ODALARININ OLUŞTURULMASI**

Destek eğitim odaları, özel eğitim hizmetleri kurulunun önerisi doğrultusunda millî eğitim müdürlükleri tarafından açılır. Destek eğitim alacak öğrenci sayısına göre okulda veya kurumda birden fazla destek eğitim odası açılabilir. Destek eğitim odasında yürütülecek eğitim hizmetlerinin planlaması okul yönetiminin yapısıdır.

*** DESTEK EĞİTİM ODALARI HAFTALIK DERS SAATİ**

Destek eğitim odasında eğitim alacak öğrenciler, BEP geliştirme biriminin önerileri doğrultusunda rehberlik ve danışma hizmetleri yürütme komisyonunca belirlenir. Öğrencinin destek eğitim odasında alacağı haftalık ders saati, haftalık toplam ders saatinin %40'ını aşmayacak şekilde planlanır. Destek eğitim odasında öğrencilerin eğitim performansları dikkate alınarak birebir eğitim yapılır. Ancak, gerektiğinde eğitim performansı bakımından aynı seviyede olan öğrencilerle grup eğitimi de yapılabilir.

*** DESTEK EĞİTİM ODALARINDA KİMLER GÖREV GÖREBİLİR?**

Destek eğitim odasında, öğrencilerin eğitim performansı ve ihtiyaçları, yetersizlik türüne uygun araç-gereç ve eğitim materyalleri bulunur. Destek eğitim odası açılan okullarda öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarına göre görme, işitme, zihinsel engelliler sınıf öğretmenleri öncelikli olmak üzere, gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen, sınıf öğretmeni ve alan öğretmenleri görevlendirilir. Destek eğitim odasına öncelikle okulun öğretmenlerinden olmak üzere RAM'da görevli öğretmenler ya da diğer okul ve kurumlardaki öğretmenler görevlendirilir.

*** DESTEK EĞİTİM ODALARI UYGULAMASI**

Öğrencinin genel başarı değerlendirmesinde, destek eğitim odasında yapılan değerlendirme sonuçları da dikkate alınır. Destek eğitim odasında verilen destek eğitim hizmetleri okulun veya kurumun ders saatleri içinde yapılır. Destek eğitim odasının okul veya kurum içindeki yeri, öğrencilerin yetersizlik türü dikkate alınarak belirlenir.

*** DESTEK EĞİTİM ODASI**

- **Destek eğitim odaları, Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu'nun önerisi doğrultusunda İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından açılır.**
- **Destek eğitim alacak öğrenci sayısına göre okulda veya kurumda birden fazla destek eğitim odası açılabilir.**
- **Destek eğitim odasının okul ve kurum içindeki yeri, öğrencilerin yetersizlikleri dikkate alınarak belirlenir.**
- **Destek eğitim için ayrılan mekanların fiziki şartlarının (ısı, ışık, genişlik, hijyen vb.) eğitime uygun ve kolay ulaşılabilir olmasına dikkat edilmelidir. Eğitim ve öğretim açısından elverişsiz ortamlarda destek eğitim odası düzenlemesi yapılmamalıdır.**

- **Destek eğitim odasında, öğrencilerin eğitim performansları ve ihtiyaçları, yetersizlik türüne uygun araç-gereç ve eğitim materyalleri bulundurulur.**
- **Destek eğitim odasında, okul öncesi eğitim malzemelerinden ve eğitim uygulama okulları , OÇEM, iş eğitim merkezleri ve özel eğitim sınıflarında kullanılan kullanılan araç ve gereçlerden yararlanılacaktır. Bu malzemeler ve donanım ihtiyacı yerel imkanlarla (Okul aile birliği, belediye ve sivil toplum kuruluşları vb.) temin edilecektir.**
- * **DESTEK EĞİTİM ODASINDA KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİ ÖĞRENCİSİNİN ALDIĞI PROGRAM**
- * Destek Eğitim Odasına kaynaştırma yoluyla eğitime devam eden öğrenciler yetersizliği olmayan akranları ile aynı sınıfta eğitim görmeleri halinde kayıtlı buldukları okulda uygulanan eğitim programını takip ederler.
- * Özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı kaynaştırma uygulamalarıyla eğitim gören öğrencilerden ilköğretim veya ortaöğretim kurumları programlarını takip edecek durumda olanlar buldukları okul yada kurumda uygulanan eğitim programını takip ederler.
- * İlköğretim veya ortaöğretim kurumları programlarını takip edemeyecek durumda olan bireyler ,yetersizlik türüne göre hazırlanan özel eğitim programını takip ederler.